

Basrak, Zoran

Source / Izvornik: **Matematičko fizički list, 2001, 205, 63 - 64**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:217:329739>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-15**

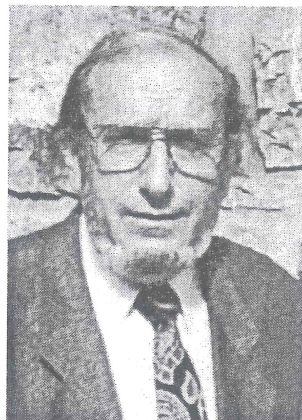
Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Nikola pl. Cindro

Svjetski priznati i uvažavani znanstvenik, rado slušan predavač i daroviti pisac udžbenika i popularizator znanosti, veliki domoljub, Nikola pl. Cindro, preminuo je 25. ožujka ove godine u 70-toj godini života. Bio je znanstveni savjetnik Instituta "Ruđer Bošković", profesor Sveučilišta u Zagrebu i Splitu, počasni urednik znanstvenog časopisa *Heavy Ion Physics* i član uredništva časopisa *Acta Physica Slovaca*. Proživio je bogat život znanstvenika utisnuvši svoj pečat u brojne laboratorije Europe i Amerike u kojima je boravio kao gostujući znanstvenik. Rijetki su svojim znanstvenim djelovanjem toliko doprinijeli pronosjenju imena Instituta "Ruđer Bošković", u kojem je proveo sav svoj plodni radni vijek, i Hrvatske u svijetu.

Nikola Cindro se rodio 29. kolovoza 1931. godine na obiteljskom imanju u Strožancu kraj Splita gdje se njegova obitelj spominje još početkom XIII. stoljeća. Maturiravši u splitskoj gimnaziji, 1950. upisuje Matematičko-fizički odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Nikola Cindro je imao neobičajan profesionalni put. Studiravši primijenjenu matematiku i diplomiravši s temom iz teorijske fizike, po dolasku na Institut "Ruđer Bošković" 1954. godine uključuje se u rad eksperimentalne nuklearne grupe. Bio je jedan od malobrojne skupine mladih istraživača koji su upućeni na izobrazbu u ugledne znanstvene centre u inozemstvu. Vrativši se iz Massachussetsa, brani doktorsku disertaciju 1959. godine. Sa silnim entuzijazmom i radnom energijom, usprkos ograničenim materijalnim mogućnostima, u malo vremena stječe ugled nuklearnog fizičara koji je u svijetu u godini dana objavio najveći broj znanstvenih radova u području nuklearne fizike brzih neutrona.

Neprekidno nastojeći baviti se istraživanjem na prvoj fronti znanosti, već šezdesetih godina pokreće nuklearna spektroskopska mjerenja radi usporedbe s predviđanjima u to doba otkrivenog modela nuklearnih ljuski. Tada osniva Laboratorij za nuklearnu spektroskopiju.

Svojom erudicijom i lucidnošću brzo uočava obećavajuće mogućnosti fizike teških iona. Već u drugoj polovici sedamdesetih postaje jedan od uvaženih pionira u proučavanju rezonancija, tzv. *nuklearnih molekula*, onih godina vodećom temom fizike teških iona. Tu problematiku uvodi u niz laboratorija (*Saclay* i *Bruyere-le-Chatel* u Francuskoj, te *Los Alamos* u SAD). Utemeljitelj je teškoionske fizike u nas i ponajviše zaslužan za sintagmu "Zagrebačka škola teškoionske fizike". Njegov laboratorij prerasta u Laboratorij za teškoionsku fiziku i dr. Cindro ga vodi do svog nedavnog umirovljenja.

Volio je i cijenio rad sa studentima. Studentski komplimenti da darovito i jasno izlaže složene fizikalne postavke ponukale su ga da napiše nekoliko udžbenika. Njegovi sveučilišni udžbenici opće fizike i danas su preporučena literatura na fakultetima, a niz srednjoškolskih udžbenika su koristile generacije učenika. Pored opusa od blizu 150 znanstvenih radova i desetak monografija i knjiga, dr. Nikola Cindro održao je veliki broj pozvanih predavanja na značajnim međunarodnim skupovima i znanstvenim centrima. Odgojio je skupinu mladih suradnika koji nastavljaju doprinositi eksperimentalnoj fizici teških iona kod nas i u svijetu. Našu znanstvenu sredinu je zadužio i organiziranjem desetak prestižnih znanstvenih skupova iz područja nuklearne fizike, posebice nuklearne fizike teških iona.

Godinama je zastupao Institut "Ruđer Bošković" i Hrvatsko fizikalno društvo u Europskom fizičkom društvu, kojemu je bio i potpredsjednikom. Bio je predsjednik Društva matematičara, fizičara i astronoma Hrvatske, generalni sekretar Saveza društava matematičara, fizičara i astronoma Jugoslavije, te zamjenik predsjednika Matične komisije za fiziku. Nosilac je desetak odličja i priznanja, pretežito inozemnih.

Uz znanstveni rad zapažen je doprinos Nikole Cindra u popularizaciji znanosti. Mnogi polaznici Ljetnih škola mladih fizičara su ga upamtili kao "najrazumljivijeg" predavača. Bilo da je držao znanstveno, visokoškolsko ili popularizatorsko izlaganje, Nikola Cindro je svesrdno nastojao da bude razumljiv i zanimljiv slušateljstvu. Objavio je nekoliko znanstveno-popularnih članaka u Matematičko-fizičkom listu i časopisu Priroda. Popularizirao je znanost i putem brojnih intervjuva koje je davao dnevnom tisku i radiju, osobito trećem programu Radio Zagreba, te sudjelovanjem u razgovorima o znanosti na radiju i televiziji.

Uz sve navedeno, potkraj života Nikola Cindro je bio osnivač i dugogodišnji predsjednik Plemićkog zbora. Njegova smrt ostavlja veliku prazninu u hrvatskoj fizici i nenadoknadiv gubitak za nuklearne fizičare Instituta "Ruđer Bošković".

Zoran Basrak, Institut "Ruđer Bošković", Zagreb